

Besedilo kodeksa sprejeto na 3. redni seji skupščine Zdravniške zbornice Slovenije dne 12.12.1992

Spremembe kodeksa sprejete na 27. redni seji skupščine Zdravniške zbornice Slovenije dne 24.4.1997

KODEKS

MEDICINSKE DEONTOLOGIJE SLOVENIJE

(neuradno prečiščeno besedilo)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Zdravnik in zobozdravnik Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zdravnik) ob vstopu v zdravniški poklic svečano obljublja: Svoje življenje bom namenil človečnosti. Obljubljam, da s svojimi ravnanji nikoli ne bom prizadel ugleda svojega stanu. Svoj poklic bom opravljal vestno in odgovorno. Najvišja zapoved pri mojem ravnanju bo ohranjanje in obnavljanje zdravja mojih varovancev. Varoval bom vse skrivnosti, ki mi bodo zaupane. Z vsemi svojimi močmi bom čast in plemenita izročila zdravniškega poklica ohranjal in pri opravljanju svojih zdravniških dolžnosti ne bom dopuščal nobenih razlik zaradi vere, nacionalnosti, rase, politične pripadnosti ali socialnega položaja. Spoštoval bom človeško življenje od spočetja dalje, in celo pod grožnjo ne bom svojega zdravniškega znanja uporabil v nasprotju z zakoni človečnosti. Svojim učiteljem in kolegom bom izkazoval dolžno spoštovanje.

II. SPLOŠNE DOLOČBE

2. člen

Zdravniku je zaupana pravica, da odloča o občutljivih vprašanjih, ki zadevajo človeško zdravje in življenje. Ta pravica mu nalaga naloge, posebne dolžnosti in osebno odgovornost. Zdravnik je dolžan: nuditi primerne zdravstvene storitve ob vsem spoštovanju človeškega dostojanstva; spoštovati pravice bolnikov, kolegov in drugih medicinskih sodelavcev; spoštovati zakone in svoje obveznosti, razen, če bi bili ti zakoni ali obveznosti v nasprotju s koristjo bolnika; odkloniti sodelovanje z osebami, ki nezakonito ali nestrokovno opravljajo zdravstveni poklic; odkrivati zdravnike, ki delujejo nestrokovno, nepošteno in se poslužujejo prevar in pridobitništva.

3. člen

Zdravnik se mora stalno izobraževati in uporabljati le tiste diagnostične in terapevtske metode, ki so znanstveno utemeljene in strokovno sprejete. Pridobljeno strokovno znanje je zdravnik dolžan posredovati svojim kolegom in drugim zdravstvenim sodelavcem. Zdravnik naj si prizadeva za rast osebne razgledanosti, za boljše znanje na področju humanističnih, prirodoslovnih in družbenih ved ter znanosti.

4. člen

Definicija zdravja po SZO obvezuje zdravnike in tudi drugo zdravstveno osebje, da delujejo zdravstveno vzgojno na svojem delovnem mestu ali v javnem življenju in tako pomagajo ljudem k boljši kakovosti življenja. Zdravnik si mora prizadevati za zdravstveno vzgojo in zdravstveno kulturo ljudi, za preprečevanje vsega, kar ogroža človekovo zdravje, za odpravo splošne zaostalosti, ostankov vraž, predsodkov in mazaštva.

5. člen

Zdravnik je pri opravljanju svojega poklica v mejah svoje strokovne usposobljenosti samostojen in neodvisen ter za svoje delo odgovoren pred svojo vestjo, bolnikom in družbo.

6. člen

Zdravnik ne sme odkloniti nujne medicinske pomoči, ustrezne njegovi strokovni usposobljenosti, ne glede na to, ali je na delovni dolžnosti ali ne in ne glede na to, ali je za pomoč izrecno zaprosen. Zdravnik je dolžan, da si prizadeva za takšne razmere v družbi in organizaciji zdravstva, ki bodo omogočale in določale stalno spremljanje razvoja, dosežkov ter izpopolnjevanja znanja in veščin v nudenju nujne medicinske pomoči. Skladno z načeli vzajemnosti in solidarnosti morajo zdravniki ne glede na njihovo delovno mesto in delovno usposobljenost biti pripravljene, da se odzovejo na delo v izjemnih razmerah, zavedajoč se svoje moralne in človeške odgovornosti. Delo v izjemnih razmerah zdravnika še posebno zavezuje. Poznati mora sodobna doktrinarna načela za delo v izjemnih razmerah, v katerih ima zdravstveno osebo poseben položaj in posebno odgovornost.

7. člen

Zdravnik ni upravičen začeti s postopki, za katere nima ustreznih izkušenj. Izjema so le nujni posegi pri poškodbah in boleznih, ki neposredno ogrožajo življenje bolnika.

III. POSEBNE DOLOČBE

1. Zdravnik in družba

8. člen

Zdravnikova ravnanja in ukrepi so vedno v skladu s smernicami, ki zagotavljajo nadaljnji razvoj zdravstva. V strokovnih in ekonomskih odločitvah ravna vedno racionalno, zavedajoč se, da mora v primeru omejenih materialnih možnosti najprej zagotavljati ustrezno zdravstveno varstvo najbolj ogroženim.

9. člen

Splošno človeško načelo "vsakdo po svojih zmožnostih, vsakomur po njegovem delu" je temeljno vodilo za nagrajevanje zdravnikov. Zdravnik odklanja tako ekonomiko v zdravstvu, v kateri bi bil interes zdravstvenega delavca neposredno in izključno odvisen od materialnih pridobitev delovne organizacije in zdravstvenega sistema. Zdravniki imajo pravico in dolžnost, da se preko svojih strokovnih in drugih organizacij prizadevajo za ustrezno vrednotenje svojega dela. Izjemne družbene zahteve morajo biti vštete v pokojninsko zavarovanje. Zdravnik je dolžan, da se zasebno ali preko delodajalca zavaruje proti odškodninskim zahtevkom v mejah svoje poklicne dejavnosti.

10. člen

Vsaka neposredna ali posredna reklama ali publiciteta, ki nima vzgojno-varstvenega in izobraževalnega cilja, je za zdravnika prepovedana. Zdravnik se ne sme okoriščati z nagradami za propagiranje farmacevtskih, kozmetičnih in drugih proizvodov. Zdravnik ne sme zahtevati ali sprejemati nagrad mimo ustaljenih meril. Zdravnik ne sme izkoriščati svojih pooblastil in dela v javni zdravstveni dejavnosti za osebne namene ali za osebno okoriščanje drugih. Zdravnik se ne sme posluževati nazivov, ki mu niso uradno dodeljeni.

11. člen

Izjave zdravnikov o zdravilih, dietetičnih ali drugih sanitarnih sredstvih morajo biti vedno strokovno neoporečne, tako v znanstvenem in zdravstvenem tisku kot v javnih občilih.

Nekritično objavljanje in posredovanje diagnostičnih metod in nezadostno preizkušenih načinov zdravljenja pred nestrokovno javnostjo in prikrivanje nevarnosti takšnih metod je deontološki prekršek.

12. člen

Nesprejemljivo je, če zdravnik v dogovoru z bolniki ali njihovimi družinami dopušča objavo javnih zahval in povečevanja lastnih uspehov v širši javnosti.

Poudarjanje lastnega dela in lastne osebnosti se ne sklada s poklicem zdravnika.

13. člen

Zdravnik se kot javni delavec ne more umikati v osamo privatnega življenja, temveč mora prispevati za dobrobit in napredek skupnosti, v kateri živi in deluje.

Zdravnik se mora zavedati, da vsako neustrezno, lahkomišelnost, za zdravnika nečastno in ponižujoče dejanje prizadene tudi druge zdravnike in zdravstveno osebje ter zdravstvo v celoti. Za zdravnika nečastna je vsaka zloraba javnih pooblastil in sredstev za osebno okoriščanje.

2. Zdravnik in bolnik

14. člen

Zdravnik je dolžan opravljati svoj poklic odgovorno, strokovno, vestno in natančno do slehernega pacienta, ne glede na raso, spol, narodnost, versko pripadnost, politično prepričanje, družbeno ekonomski položaj in ne glede na svoje osebno razmerje do bolnika ali njegove družine. Zdravnik je svoboden v izbiri metod in načinov zdravljenja, pri tem pa je dolžan dosledno upoštevati dosežke medicinske znanosti in načela strokovnega ravnanja. Zdravnik je dolžan odkloniti vsakršen poseg, ki bi po njegovem strokovnem prepričanju in vesti mogel biti neetičen ali za bolnika škodljiv.

15. člen

Zdravnikovi ukrepi morajo temeljiti izključno na odločitvah, ki bolniku lajšajo trpljenje in povrnejo zdravje. Ta odnos ne sme biti pogojen s koristoljubnostjo, zadovoljevanjem osebnih ambicij ali z namenom, da bi si zdravnik pridobil kakršnekoli druge osebne koristi.

16. člen

Obveščanje pacienta o njegovem zdravstvenem stanju mora biti izključno in v najširšem pomenu v njegovo dobro. V posebnem psihičnem stanju bolnika obrazložitve niso priporočljive, če bi te mogle negativno vplivati na nadaljni potek zdravljenja. V takih primerih je potrebno seznaniti bolnikove svojce. Bolnika in njegove svojce obvešča o zdravstvenem stanju bolnika izključno zdravnik. Zdravnik ne sme dopustiti, da bi bolniku diagnozo bolezni sporočalo drugo zdravstveno osebje. Če zdravstveno stanje bolniku ne daje upanja na ozdravitev ali če mu celo grozi smrt, je zdravnikova dolžnost, da o tem obvesti tiste, ki so mu najbližji, če se bolnik sam ni odločil drugače.

17. člen

O načinu zdravljenja mora zdravnik pridobiti privolitev bolnika, potem ko ga seznanimo o pomenu posega za ugotavljanje, zdravljenje in spremljanje njegove bolezni. Le v primerih, ko gre za nujen poseg zaradi neposredne nevarnosti za življenje, pacient pa ni v stanju, da bi dal svoj pristanek, je zdravnik upravičen napraviti poseg brez bolnikove privolitve.

18. člen

Zdravnik je ob sprejemu pacienta v bolnišnico dolžan poskrbeti, da je le ta obveščen o rutinskih postopkih, o načinih zdravljenja in o medicinskih tehničnih zmožnostih, s katerimi zdravstvena ustanova razpolaga in ki se nanašajo na njegovo zdravljenje.

19. člen

Zdravnik upošteva in spoštuje načelo o svobodni izbiri zdravnika in zdravstvene ustanove. Zato si prizadeva za uresničenje te bolnikove pravice.

20. člen

Zdravnik obravnava otroka v okviru njegovega ožjega okolja. Zdravnik se vztrajno zavzema za zdravo okolje otrok in jim posveča posebno skrb, zlasti, če so telesno in/ali duševno prizadeti ali nerazviti. Če opazi zlorabo, mučenje, pomanjkljivo ali kvarno vzgojo otroka s strani njegove družine ali skrbnika, opozori odgovorne inštitucije in po svojih močeh stori vse za zaščito otroka. Zdravnik ne bo pristal na odtegnitev nujnega zdravljenja ali na odpust mladoletnega bolnika ali bolnika pod skrbništvom, čeprav to zahtevajo starši ali skrbnik, kadar bi po njegovi presoji z odpustom bilo hujše ogroženo bolnikovo zdravje ali zdravje drugih. O odpustu odloča lečeči zdravnik.

21. člen

Če zdravnik ugotovi neprimerno obnašanje pacienta, ga obzirno, toda odločno opozori. V skrajnih primerih lahko zdravnik prekine postopek zdravljenja, razen, če bi zdravstveno stanje bolnika ne zahtevalo nujne medicinske pomoči.

22. člen

Zdravnik mora pomagati bolniku pri uveljavljanju zdravstvenih in socialnih pravic, ne sme pa pristajati na zlorabe. Prevare in lažna potrdila so prepovedana.

3. Odnosi med zdravniki

23. člen

Medsebojno sodelovanje zdravnikov temelji na tovarištvu, iskrenosti, odkritosrčnosti in posredovanju izkušenj. Zdravnik naj se obnaša do vseh sodelavcev in pacientov, kot želi, da bi se oni do njega.

Zdravnik ne sme odreči strokovne pomoči drugemu zdravniku, če ga ta zanjo prosi.

24. člen

Odnosi med zdravniki morajo temeljiti na spoštovanju in korektnosti. Pri tem so dolžni upoštevati življenjske in strokovne izkušnje starejših in predpostavljenih, ki naj bodo mlajšim sodelavcem za vzgled in vodilo.

25. člen

Pravila kolegialnosti zahtevajo, da zdravniki branijo kolega, ki je neupravičeno napaden.

26. člen

Solidarnost in tovarištvo med zdravstvenimi delavci se izraža tudi v tem, da zdravnik kolegialno skrbi za obolelega kolega, za obolele zdravstvene delavce in študente medicine.

27. člen

Razhajanje v mnenjih ne sme nikoli izzvati nekorektnosti in presegati splošnih pravil lepega obnašanja. V primeru, da nespornosti ni mogoče poravnati, pristopajo organi Zdravniške zbornice na ustreznih ravneh k poizkusu sprave. V delovnih in drugih medsebojnih sporih je zdravnik obvezan, da poizkuša storiti vse, da bi se spori čimprej odpravili. Zavedati se mora, kako takšni odnosi vplivajo na delovno moralo, da škodujejo osebnemu ugledu, zdravništvu, zdravstvenim zavodom in bolnikom.

28. člen

Zdravnika nevedna dejanja so žalitve, obrekovanje, omalovaževanje, neopravičena in v laični javnosti izrečena kritika sodelavcev ali predpostavljenih. Če zdravnik pri sodelavcih ugotovi večje napake v diagnostičnih in terapevtskih postopkih, je dolžan svoja opažanja posredovati predpostavljenim, in če napake niso odpravljene, tudi strokovnim telesom zdravniške zbornice.

29. člen

Podajanje negativnih mnenj o drugem zdravniku v navzočnosti bolnikov, zdravstvenega osebja ali laične javnosti je oporečno in strokovno nedopustno; dopustno je le v strokovnem zdravniškem okolju in ob navzočnosti prizadetega zdravnika. Ocena mora biti objektivna, argumentirana, brez osebne prizadetosti ali žalitev.

30. člen

V svoji ordinaciji sme zdravnik glede na svojo strokovno usposobljenost in okvirne možnosti zdravljenja zdraviti vsakega bolnika, ki je prišel k njemu po pomoč, oziroma so ga k njemu napotili. Če je bolnika že prej zdravil drugi zdravnik, je potrebno letega o tem obvestiti neposredno ali preko bolnika, oziroma njegovih svojcev.

31. člen

Kadar zdravnik potrebuje strokovno pomoč, se posvetuje z drugim zdravnikom ali zdravniškim konzilijem. Posvet se opravi na pobudo lečečega zdravnika, na zahtevo bolnika ali bolnikove družine. Svetovalca lahko predlaga tudi bolnik. Nedopustno je, če v konziliju ob prisotnosti bolnika in svojcev zdravnik zdravnika poučuje, ali če konziliarni zdravnik pred laično javnostjo daje žaljive izjave o načinu zdravljenja. Konzilij praviloma ne razpravlja ali odloča v prisotnosti pacienta oz. njegovega zastopnika. V konziliju ni mesta za neiskrenost, prestižne in tekmovalne namere ali celo zavist.

32. člen

V konziliju imajo vsi zdravniki enake pravice. Če se v konziliju dvoje strokovnjakov ne more zediniti, je treba poklicati še tretjega zdravnika. Zdravnik ne more odkloniti sodelovanja v konziliju. Poziv na konzilij naj zdravnik upošteva tudi kot izraz zaupanja do njegovega znanja in usposobljenosti. V težkih in zapletenih primerih se bo zdravnik ne glede na njegovo delovno mesto in strokovno usposobljenost odločal konziliarno. Konziliarno mnenje je možno tudi v zapisani obliki, če konziliarni zdravnik dobi ustrezne podatke. Mišljenje konzilija mora biti zabeleženo v zdravstveni dokumentaciji, obenem z morebitnimi razhajanjmi v mnenjih posameznih članov konzilija.

33. člen

Zdravnik konzultant naj se po zaključenem pregledu bolnika zaupno posvetuje z lečečim zdravnikom. Izid posveta pacientu ali njegovi družini praviloma posreduje lečeči zdravnik.

34. člen

V delovni skupini odloča vodja, ki odgovarja za njene in svoje odločitve. Vodja odgovarja tudi za način in obseg dela, ki ga je poveril sodelavcem, za izvedbo pa je moralno, kazensko in disciplinsko odgovoren vsak delavec posebej. Odklonitev izvajanja odrejenih del in opravil je možna le, kadar gre nedvomno za očitno nasprotje z medicinsko znanostjo ali medicinsko etiko. V nejasnih in spornih primerih je vodja ekipe dolžan posredovati nasprotujoča si mnenja vsem sodelavcem v strokovnem konziliju v svobodno in odgovorno presojo.

4. Zdravnik in poklicna molčečnost

35. člen

Zdravnik je dolžan varovati poklicno skrivnost. Za poklicno skrivnost se šteje vse, kar zdravnik in zdravstveno osebje pri opravljanju svojega poklica zvedo o bolniku ter o njegovih osebnih, družinskih in socialnih razmerah, pa tudi vse informacije v zvezi z ugotavljanjem, zdravljenjem in spremljanjem bolezni.

Zdravnik je dolžan varovati poklicno skrivnost tudi do družinskih članov bolnika in tudi po bolnikovi smrti.

36. člen

Zdravnik je razrešen poklicne molčečnosti, če na to pristane bolnik ali če je to nujno potrebno za dobrobit bolnika, njegovo družino ali družbo, oziroma, če tako določajo z zakonom sprejete posebne določbe. V primerih, ko bolnik

zdravnika odveže dolžnosti poklicne molčečnosti, bo zdravnik pretehtal, kaj od sporočenega bi bolniku lahko škodovalo in katere podatke bo zadržal v tajnosti.

37. člen

V znanstvenoraziskovalnih objavah in pri pouku smejo biti podatki o rezultatih ugotovitev in preiskav sporočeni le tako, da je zagotovljena anonimnost bolnika. Javno prikazovanje bolnikov v znanstvene in učne namene je moč izvajati le z njihovim pristankom. Pri tem pa mora biti zagotovljena poklicna molčečnost in njihovo osebno dostojanstvo.

5. Zdravnik, načrtovanje družine in splav

38. člen

Zdravnik spoštuje človeško življenje od samega spočetja dalje v največji možni meri.

Zdravnik si zavestno prizadeva, da bi bila resnična humana pravica do materinstva nad pravico do splava. Zato zavrača splav kot sredstvo za načrtovanje družine zaradi slabih socialnih razmer in ga ocenjuje kot zlo.

Zdravnik podpira načrtovanje družine po sodobnih preverjenih metodah, katerih cilj je obogatitev in ne omejevanje človeškega življenja. Pomagati mora ustvariti pogoje, v katerih lahko posamezniki izkoristijo odločanje o tem, koliko otrok in kdaj jih bodo imeli, kar je temeljna človekova pravica.

V primeru zmanjšane plodnosti mora zdravnik nuditi prizadetim svetovanje in razumno uporabo postopkov sodobne medicinske znanosti.

39. člen

V vsakem posameznem primeru se zdravnik prizadeva za tisto vrsto strokovne pomoči, ki bo olajšala položaj ženske in družine, hkrati pa za take odnose med ljudmi in razmere v družbi ter družbeni zakonodaji, da bi postal splav le izjema v skrajni sili.

40. člen

Vsaka prekinitve nosečnosti, ki ni v skladu z zakonskimi predpisi, predstavlja hud deontološki prekršek, predvsem, če je bila opravljena zaradi osebnega okoriščenja.

41. člen

Zdravnik lahko opravi sterilizacijo v primerih, kadar je to zakonsko dovoljeno. Sterilizacija je načeloma dopustna, če jo narekujejo medicinski, genetski ali socialni vzroki.

42. člen

Zdravnik lahko izvršitev splava ali sterilizacije odkloni, če ni v skladu z njegovim prepričanjem in vestjo in če ne gre za nujno medicinsko pomoč. Pacientko je dolžan napotiti k drugemu usposobljenemu zdravniku, oziroma mora o zavrnitvi posega obvestiti zdravstveni zavod, da zagotovi izvršitev teh posegov v skladu z zakonom.

6. Pomoč pri umiranju

43. člen

Zdravnik odklanja in obsoja evtanazijo in jo ima za lažni humanizem.

44. člen

Pri bolniku, ki je na smrt bolan, mora zdravnik ukreniti vse potrebno za smiselno zdravljenje in lajšanje trpljenja. Bolnikovo umiranje in smrt je del zdravnikovega zdravljenja.

45. člen

Umirajoči ima pravico do oskrbe, nege in človeškega odnosa ter do navzočnosti svoje družine v trenutkih končnega obdobja njegove bolezni oziroma bližajoče se smrti. Zdravnik bo bolnikovi družini skrbno obrazložil svoja prizadevanja in postopke pri lajšanju trpljenja bolnika in do kod lahko seže njegova pomoč. Zdravnik je dolžan umirajočemu v okviru možnosti zagotoviti priložnost, da se lahko duševno in duhovno pripravi na pričakovano smrt.

46. člen

Pri zdravljenju umirajočega v zadnjem obdobju bolezni je treba upoštevati željo bolnika, če je ta razsoden in je bil o svoji bolezni ustrezno poučen, razen, če se njegova želja ne sklada s temeljnimi etičnimi merili zdravnika.

Pri nezavestnih ali nerazsodnih bolnikih se je treba odločiti po medicinskih merilih, pri tem pa je treba upoštevati tudi domnevno voljo bolnika. Spoštovati je treba tudi mnenje oseb, ki bolnika dobro poznajo; dokončno in odgovorno pa odloča zdravnik.

7. Zdravnik in biomedicinske raziskave ter nove metode zdravljenja

47. člen

Zdravnik mora imeti zagotovljeno možnost, da uvaja in uveljavlja nove diagnostične, terapevtske in preventivne metode, ki so znanstveno utemeljene. Načrtovanje novih metod zdravljenja mora zagotavljati prednost pričakovanih koristi pred tveganjem za zdravje in življenje ljudi, ki so subjekt raziskav.

48. člen

Oseba, na kateri naj bi preverjali nove metode ali medicinske raziskave, mora biti vsestransko seznanjena o značilnostih, pričakovanih uspehih in tudi možnem tveganju in o možnih nevarnostih takega postopka. Brezpogojno obvezen je prostovoljen, neizsiljen pristanek za uporabo nove metode ali poizkusa novega načina zdravljenja, kar potrdi s podpisom izjave. Na zahtevo preiskovanca mora biti raziskava v vsaki stopnji prekinjena.

49. člen

Izjemoma, če je nova metoda zdravljenja ali zdravilo skrajna ali edina možnost, da bi rešili bolnikovo življenje, bolnik sam pa ni v stanju, da bi mogel neprizadeto odločiti, lahko da pristanek pravno odgovorni zastopnik bolnika, oziroma v njegovi odsotnosti etična komisija zavoda. V nobenem primeru ni dovoljena uporaba pedagoških, strokovnih ali novih metod, izključno z namenom, da bi prišli do znanstvenih podatkov na duševno prizadetih, otrocih, na zapornikih, umirajočih ali osebah, ki so v kakršnem koli podrejenem položaju glede na izvajalce preiskav. Novi diagnostični postopki in terapevtski posegi, ki bi mogli povzročiti zmanjšano fizično ali psihično odpornost bolnika, so dopustni le v primerih nujnih ukrepov med zdravljenjem izključno v interesu ozdravitve ali v namene ublažitve trpljenja bolnika.

50. člen

Oplojeno jajčece, embrio ali fetus je treba obravnavati kot človeško bitje, ki je živo ali pa je bilo živo in mu je treba zagotoviti spoštovanje in varstvo. Deontološko ni dopustno umetno obdržanje embria ali fetusa pri življenju z namenom, da bi se opravila raziskava ali odvzem tkiva v zdravilne namene. Prepovedano je uporabljati oplojena jajčeca, embrie ali fetuse v komercialne ali industrijske namene. Uporaba ali odvzem tkiva iz embrija ali fetusa je dopustna le v terapevtske, diagnostične ali znanstveno raziskovalne namene pod posebnimi pogoji. Na odločitev o prekinitvi nosečnosti in o pogojih, pod katerimi se bo prekinitev opravila, ne sme nikoli vplivati želja, da bi uporabili embrij ali fetus v kakršnekoli namene.

51. člen

Odvzem organov živim osebam z namenom presaditve bolniku je mogoč le s pismenim pristankom darovalca, ki mora biti seznanjen z vsemi možnimi posledicami. Odvzemanje organov mladoletnim osebam, duševno prizadetim ali osebam z zmanjšano prištevnostjo in osebam, ki so v kakršnemkoli podrejenem položaju glede na izvajalce, ni dopustno. Izjema je odvzem kostnega mozga, oziroma drugih obnovljivih tkiv pri mladoletni zdravi osebi za zdravljenje sorodnika, s privolitvijo staršev ali skrbnikov in mladoletnega dajalca, če ta dojemata pomen posega.

52. člen

Odvzem organov in tkiv umrlim osebam v namene zdravljenja je mogoč v skladu z zakonskimi določbami.

8. Zdravnik in prisilno zdravljenje

53. člen

Zdravnik, ki opravlja poklic v ustanovah, v katerih je bolnik z zakonskimi določili interniran (psihiatrične bolnišnice, zaporniki idr.) mora vedno upoštevati interes bolnika, celovitost njegove osebnosti in smernice deontološkega kodeksa. Zdravnik mora po svojih možnostih preprečiti oz. prijaviti vsako dejanje, ki bi lahko prizadelo osebnost, fizično in psihično stanje bolnika.

54. člen

Zdravnik v nobenem primeru ne sme dovoliti in sodelovati pri mučenju in drugih oblikah poniževanja in zaničevanja oseb.

55. člen

Zdravnik ne sme nuditi prostora, priprav, snovi ali lastnega spoznanja, ki bi omogočilo mučenje.

Zdravnik ne sme prisostvovati zastraševanju, mučenju in usmrtiltvi.

Zdravnik psihiater nikoli ne sme sodelovati v prisilni psihiatrični obravnavi, ko ne gre za duševno bolezen.

56. člen

Kadar zdravnik meni, da se pri gladovni stavki zapornik in druge osebe zavedajo posledic stradanja, ne sme predlagati umetnega hranjenja, niti sodelovati pri tem izvajanju. Mnenje zdravnika, da se oseba zaveda posledic stradanja, mora potrditi še drugi zdravnik. Oba zdravnika morata zaporniku tudi obrazložiti posledice stradanja za njegovo zdravstveno stanje.

9. Zdravnik izvedenec

57. člen

Zdravnik izvedenec mora nastopati samostojno in nepristransko, ne glede na interes naročnika oziroma prizadete stranke. Izvedensko nalogo mora opraviti po svoji najboljši vesti in vednosti in podati svoj izvid in mnenje natančno in popolno, upoštevajoč načela medicinskega izvedenstva. Pri svojem delu je dolžan spoštovati zdravniško in uradno skrivnost. V izvedenskem delu, ki zadeva njegovega bolnika, bo storil vse, da bi bil oproščen izvedenstva če ne pa bo pravosodnim organom posredoval le tiste podatke in ugotovitve, ki so pomembne in neobhodne za postopek.

58. člen

Izvedenec se mora pri delu na sodišču držati zastavljenih vprašanj. Nanje odgovarja jasno, natančno, temeljito, predvsem pa razumljivo. Izvedenec se ne sme spuščati v osebno razpravljanje. Njegova izvajanja morajo ostati tudi v nepredvidenih okoliščinah brez osebne prizadetosti ali subjektivnosti.

Če izvedenec ugotovi, da njegovo znanje ne zadošča, oziroma, da je potrebno še širše in dodatno proučevanje primera, je dolžan sodišče na to opozoriti in mu predlagati, na katera vprašanja je potrebno izvedensko delo razširiti ali kakšne izvedence je še potrebno pritegniti.

10. Zdravnik nadzornik

59. člen

Zdravnik nadzornik je zdravnik, ki ga za izvajanje strokovnega nadzora pooblasti s zakonom pooblaščen pravna oseba. Strokovni nadzor izvaja v skladu s posebnim pravilnikom Zdravniške zbornice Slovenije.

60. člen

Zdravnik nadzornik mora biti pri svojem delu objektivni in ne sme dajati preuranjenih izjav, niti se ne sme neposredno vmešavati v delo lečečega zdravnika. Spoštovati mora zdravniško poklicno skrivnost. Razkriti sme le zaključke upravne narave, medicinske ugotovitve pa posreduje le strokovnim službam Zdravniške zbornice. O nesoglasju z načinom zdravljenja pacientov pri obiskanem zdravniku nadzornik najprej seznaniti lečečega zdravnika, ob hujših odklonih pa obvesti pooblaščen organe Zdravniške zbornice Slovenije.

IV. KONČNE DOLOČBE

61. člen

Kodeks medicinske deontologije Slovenije in smernice ter izjave Svetovnega zdravniškega združenja in Svetovnega zobozdravniškega združenja so obvezne za vse zdravnike Slovenije. Zato so ta načela dolžni poznati in se po njih ravnati pri opravljanju vsakodnevnih delovnih in splošno zdravniških dolžnosti. Mednarodna humanitarna načela so obvezna za zdravnika pri njegovem poklicnem delu v preventivi, kurativi in rehabilitaciji. Zdravniki imajo pravico do obveščeniosti preko Zdravniške zbornice o dokumentih, ki jih sprejemajo OZN, Svetovno zdravniško združenje ter druga mednarodna strokovna združenja in njihovi organi.

62. člen

Medicinska fakulteta, druge medicinske šole in zdravstveni zavodi (ustanove) ter strokovne organizacije zdravstvenega osebja pri izobraževanju, v svojih glasilih, na kongresih in drugih prireditvah širijo načela Svetovnega zdravniškega združenja, Svetovnega zobozdravniškega združenja, mednarodnega humanitarnega prava in medicinske deontologije.

63. člen

Zdravniška zbornica Slovenije je dolžna ukrepati proti zdravnikom, ki kršijo določbe tega kodeksa.

64. člen

Kodeks medicinske deontologije Slovenije stopi v veljavo osmi dan po objavi v reviji ISIS, glasilu Zdravniške zbornice Slovenije.

prim. Kurt Kancler, dr. med., l. r.

predsednik Zdravniške zbornice Slovenije